

16

N A T U U R H I S T O R I S C H R A P P O R T

O V E R E E N D E E L V A N H E T

S P A N D E R S W O U D

UITGAVE: VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

INLEIDING

Naar aanleiding van de plannen, die de KRO koestert om haar studio's te verplaatsen naar een bosgedeelte van het Spanderswoud, besloot de Vogelwerkgroep het Gooi e.o. tot het opstellen van dit natuurhistorisch rapport.

In het betrokken gebied zou - volgens KRO-gegevens - een terrein ter grootte van 2.9 ha nodig zijn om de bouw te kunnen realiseren.

Wij achten dit een onaanvaardbare zaak, temeer daar de laatste jaren regelmatig stukken of stukjes natuurgebied worden opgeofferd.

Volgens gegevens van het CBS over het procentuele grondgebruik in het Gooi (1969) bestaat 14.2 % van de totale oppervlakte uit naaldhoutbossen, hakhout, loofbossen en gemengd bos, tot welke categorie het in dit rapport behandelde bosgebied behoort.

Wij hopen dat de gegevens, die in dit rapport zijn opgenomen, zullen worden ingebracht bij de belangenafweging, die ongetwijfeld zal plaatsvinden, voordat een besluit wordt genomen over het al dan niet bebouwen van dit kleine, maar daarom voor mens, plant en dier niet minder belangrijke natuurgebiedje.

Samenstelling: D.A.Jonkers en
J.Klein

Inventarisaties: A.G.Heise
mevr.M.W.Heise-Schipper
D.A.Jonkers
mevr. G.R.M.Jonkers-Kemper

INHOUD

Inleiding	1
Beschrijving	2
Onderzoek	2
Botanische inventarisatielijst	3
Ornithologische inventarisatielijst	7
Het bos en de mens	8
Conclusie	8

We praten allen over het weer, maar niemand doet er iets
aan.

Mark Twain

BOTANISCHE INVENTARISATIELIJST

B o m e n

PINACEAE - Dennenfamilie

PINUS SILVESTRIS - Grove Den

BETULACEAE - Berkenfamilie

BETULA PENDULA - Ruwe Berk

BETULA PUBESCENS - Zachte Berk

FAGACEAE - Beukenfamilie

CASTANEA SATIVA - Tamme Kastanje

FAGUS SILVATICA - Beuk

QUERCUS CERRIS - Moseik (verwilderd)

QUERCUS ROBUR - Zomereik

QUERCUS BOREALIS - Amerikaanse Eik

ULMACEAE - Iepenfamilie

ULMUS GLABRA - Ruwe Iep

SAXIFRAGACEAE - Steenbreekfamilie

PHILADELPHUS CORONARIUS - Boerenjasmijn (verwilderd)

ROSACEAE - Rozenfamilie

RUBUS GRATUS - Bosbraam

SORBUS AUCUPARIA - Lijsterbes

MALUS SILVESTRIS - Wilde Appel

CRATAEGUS MONOGYNA - Eenstijlige Meidoorn

PRUNUS SEROTINA - Amerikaanse Vogelkers

PRUNUS PADUS - Vogelkers

SPIRAEA SALICIFOLIA - Theeboompje (verwilderd)

RUBUS SPECTABILIS - Prachtframboos

PAPILIONACEAE - Vlinderbloemenfamilie

SAROTHAMNUS SCOPARIUS - Brem

ROBINIA PSEUDO-ACACIA - Witte Acacia

TILIACEAE - Lindefamilie

TILIA PLATYPHYLLOS - Grootbladige Linde

TILIA AMERICANA - Amerikaanse Linde

ACERACEAE - Esdoornfamilie

ACER PSEUDO-PLATANUS - Gewone Esdoorn

ACER PLATANOIDES - Noorse Esdoorn

ACER PLATANOIDES SCHWEDLERI - Bruinbladige Noorse Esdoorn

HIPPOCASTANACEAE - Paardekastanjefamilie

AECULUS HIPPOCASTANUM - Paardekastanje

BESCHRIJVING

Het onderzochte terrein ligt tussen de Lage Naarderweg, Witte Kruislaan, Doodweg, Bussummergrintweg en de zandweg tussen de eerst- en laatstgenoemde wegen (topografische kaart 31F en 32A, schaal 1:25000, coördinaten 473/140).

De totale oppervlakte is \pm 12 ha, waarvan bijna de helft wordt ingenomen door de Wereldomroep en de onlangs gebouwde zendtoren van de PTT.

Als complex maakt het deel uit van het Spanderswoud, bestaat het zowel uit loof- als naalddhout en is het gelegen op glaciale zandgrond, die rond de eeuwwisseling nog met heide bedekt was. Zowel de boomlaag als de kruidenflora vertonen een min of meer natuurlijke samenstelling.

ONDERZOEK

Gedurende de maanden juni en juli 1972 werd het bosgebied onderzocht door enkele leden van de Vogelwerkgroep het Gooi e.o., die de botanische en ornithologische gegevens vastlegden.

Voor het onderzoek naar de zoölogische, entomologische en andere aspecten ontbreekt het de werkgroep aan specialisten. Gegevens waren over deze gebieden niet voorhanden.

Hierbij dient te worden opgemerkt, dat voor dergelijke onderzoeken langere perioden moeten worden uitgetrokken en zij in feite als oecologische projecten door de gezamenlijke Gooise natuurbeschermingsverenigingen moeten worden uitgevoerd.

CELASTRACEAE - Kardinaalmutsfamilie

EUONYMUS EUROPAEUS - Wilde Kardinaalmut

RHAMNACEAE - Wegedoornfamilie

FRANGULA ALNUS - Sporkehout

ARALIACEAE - Klimopfamilie

HEDERA HELIX - Klimop

CAPRIFOLIACEAE - Kamperfoelifamilie

SAMBUCUS NIGRA - Gewone Vlier

SYMPHORICARPUS RIVULARIS - Sneeuwbes (verwilderd)

LONICERA PERICLYMENUM - Kamperfoelie

K r u i d a c h t i g e g e w a s s e n

URTICACEAE - Brandnetelfamilie

URTICA DIOICA - Grote Brandnetel

URTICA URENS - Kleine Brandnetel

POLYGONACEAE - Duizendknoopfamilie

RUMEX OBTUSIFOLIUS - Ridderzuring

RUMEX ACETOSELLA - Schapenzuring

POLYGONUM CONVULVULUS - Zwaluwtong

POLYGONUM DUMETORUM - Heggeduizendknoop

POLYGONUM AVICULARE - Varkensgras

CHENOPODIACEAE - Ganzevoetfamilie

ATRIPLEX HORTENSIS - Tuinmelde

CARYOPHYLLACEAE - Anjerfamilie

MELANDRIUM RUBRUM - Dagkoekoeksbloem

STELLARIA MEDIA - Vogelmuur

RANUNCULACEAE - Ranonkelfamilie

RANUNCULUS AGRIS - Scherpe Boterbloem

PAPAVERACEAE - Papaverfamilie

CHELINODIUM MAJUS - Stinkende Gouwe

CORYDALIS CLAVICULATA - Rankende Helmbloem

CRUCIFERAE - Kruisbloemenfamilie

DIPILOTAXIS TENUIFOLIA - Gewone Zandkool

ROSACEAE - Rozenfamilie

GEUM URBANUM - Gewoon Nagelkruid

POTENTILLA ERECTA - Tormentil

PAPILIONACEAE - Vlinderbloemfamilie

VICIA SATIVA - Voederwikke

TRIFOLIUM PRATENSE - Rode Klaver

TRIFOLIUM REPENS - Witte Klaver

OXALIDACEAE - Klaverzuringfamilie

OXALIS EUROPAEA - Stijve Klaverzuring

BALSAMINACEAE - Balsemienfamilie

IMPATIENS PARVIFLORA - Klein Springzaad

UMBELLIFERAE - Schermbloemenfamilie

AEGOPODIUM PODAGRARIA - Zevenblad

PYROLACEAE - Wintergroenfamilie

PYROLA ROTUNDIFOLIA - Rondbladig Wintergroen

ERICACEAE - Heidefamilie

CALLUNA VULGARIS - Struikheide

ERICA TETRALIX - Gewone Dopheide

VACCINIUM MYRTILLUS - Bosbes

SCROPHULARIACEAE - Helmkruidfamilie

SCROPHULARIA NODOSA - Knopig Helmkruid

MELAMPYRUM PRATENSE - Hengel

LABIATAE - Lipbloemenfamilie

GLECHOMA HEDERACEA - Hondsdraf

STACHYS PALUSTRIS - Moerasandoorn

LAMIUM GALEOBDOLON - Gele Dovenetel (verwilderd)

LAMIUM ALBUM - Witte Dovenetel

GALEOPSIS TETRAHIT - Gewone Hennepnetel

PLANTAGINACEAE - Weegbreefamilie

PLANTAGO MAJOR - Grote Weegbree

PLANTAGO LANCEOLATA - Smalle Weegbree

COMPOSITAE - Composietenfamilie

HIERACIUM PILOSELLA - Muizeoor

HIERACIUM LACHENALLI - Gewoon Havikskruid

ARTEMISIA VULGARIS - Bijvoet

ACHILLEA MILLEFOLIUM - Duizendblad

TARAXACUM OFFICINALE - Paardebloem

LILIACEAE - Liefamilie

CONVALLARIA MAJALIS - Lelietje van dalen

ORCHIDACEAE - Orchideeënfamilie

EPIPACTIS HELLBORINE - Breedbladige Wespenorchis

GRAMINEAE - Grassenfamilie

DESCHAMPSIA FLEXUOSA - Bochtige Smele

CORYNEPLOTUS CANESCENS - Buntgras

HOLCUS LANATUS - Witbol

DACTYLIS GLOMERATA - Kroppaar

POA NEMORALIS - Schaduwgras

MOLINIA CAERULEA - Pijpestrootje

RUBIACEAE - Sterbladigenfamilie

GALIUM APARINE - Kleefkruid

Z w a m m e n

RUSSULA NIGRICANS - Grofplaatrussula

RUSSULA SANGUINEA - Rode Russula

RUSSULA EMETICA - Braakrussula

PAXILLUS INVOLUTUS - Gewone Krulzwam

HYPHOLOMA FASCICULARE - Gewone Zwavelkop

MELANOLEUCA MELANOLEUCA - Zwartwitte Ridderzwam

LACTARIUS GLYCIOSMUS - Zoetgeurende Melkzwam

BOLETUS SCABER - Berkeboleet

BOLETUS GRANULATUS - Melkboleet

CORTINARIUS OBTUSUS

TRICHOLOMOPSIS RUTILANS - Purpergele Ridderzwam

CANTHARELLUS CIBARIUS - Cantharel

AMANITA RUBESCENS - Parelamaniet

POLYSTICUS PERENNIS - Tolzwam

Toelichting

Doordat de vegetatie nog in een dynamisch stadium verkeert en zich nog niet geheel heeft aangepast aan de veranderde omstandigheden, werden er een betrekkelijk klein aantal planten aangetroffen (49 soorten).

Hierbij zijn niet gerekend de 32 boomsoorten, die het terrein landschappelijk zeer aantrekkelijk maken.

Enkele interessante bloemsoorten, die werden aangetroffen zijn: Breedbladige Wespenorchis, Rondbladig Wintergroen en Bosbes, welke laatste in het Gooi beslist niet algemeen is.

ORNITHOLOGISCHE INVENTARISATIELIJSTBroedvogels

1 TORENVALK - <i>Falco tinnunculus</i>	vermoedelijk	1 paar
2 HOUTDUIF - <i>Columba palumbus</i>	minimaal	4 "
3 RANSUIL - <i>Asio otus</i>	vermoedelijk	1 paar
4 GROTE BONTE SPECHT - <i>Dendrocopos major</i>		1 "
5 WITTE KWIKSTAART - <i>Motacilla alba</i>		1 "
6 WINTERKONING - <i>Troglodytes troglodytes</i>		1 "
7 MEREL - <i>Turdus merula</i>		4 "
8 ZWARTE ROODSTAART - <i>Phoenicurus ochrurus</i>		1 "
9 ROODBORST - <i>Erithacus rubecula</i>		2 "
10 ZWARTKOP - <i>Sylvia atricapilla</i>		2 "
11 FITIS - <i>Phylloscopus trochilus</i>		2 "
12 KOOLMEES - <i>Parus major</i>		3 "
13 PIMPELMEES - <i>Parus caeruleus</i>		1 "
14 KUIFMEES - <i>Parus cristatus</i>		1 "
15 STAARTMEES - <i>Aegithalos caudatus</i>		1 "
16 BOOMKRUIPER - <i>Certhia brachydactyla</i>		2 "
17 VINK - <i>Fringilla coelebs</i>		4 "
18 EKSTER - <i>Pica pica</i>		1 "
19 VLAAMSE GAAI - <i>Garrulus garrulus</i>		1 "

Totaal aantal broedparen ca 34, wat duidt op een gemiddelde dichtheid van iets meer dan 5 paar per ha.

Toelichting

Ornithologisch lijkt het terrein voor broedvogels niet bijzonder, hoewel een soort als de Zwarte Roodstaart, waarvan er volgens de Avifauna van Midden-Nederland (1971) in het Gooi 20 paar broeden, juist hier voorkomt.

Zoals de lijst reeds aangeeft, bestaan er vermoedens over het broeden van de Torenvalk en de Ransuil. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of dit inderdaad het geval is. Dat het terrein aan broedvogels niet bijzonder rijk is, wil nog niet zeggen, dat het voor vogels geen waarde heeft. Door de gevarieerde samenstelling van houtsoorten is het aantrekkelijk voor foeragerende vogels, die in de villawijken broeden of op doortrek zijn. Een voorbeeld hiervan moge zijn de waarneming van enkele Kruisbekken, die tijdens een inventarisatie in de oude Grove dennen werden waargenomen. Deze vogels broeden o.a. in Scandinavië en bezoeken onregelmatig ons land.

HET BOS EN DE MENS

Als terrein voor massarecreatie is het onderzochte gebied niet geschikt en wordt als zodanig dan ook niet gebruikt.

Voor de rustige recreant, de wandelaar en natuurgenie-ter heeft het wel betekenis.

Vanuit Hilversum-noord is het in enkele minuten te bereiken. Bovendien kan men hier en aansluitend eveneens op De Snip, zonder het gevaar wild te verstoren, de hond eens laten rennen.

Voor een kleine groep mensen uit de grote steden is langs de zandweg de mogelijkheid aanwezig om zich samen met de kinderen - in tegenstelling tot hetgeen op re-creatieconcentratiepunten het geval is - rustig te ontspannen.

CONCLUSIE

Het beschreven bosterrein is natuurhistorisch gezien niet bijzonder rijk aan soorten, maar heeft toch, zeker uit landschappelijke overwegingen, een plaats in de rij van Gooise natuurgebieden.

Doordat het gebied zich nog in een ontwikkelingsstadium bevindt, zal het alleen maar rijker aan planten en dieren worden.

Onderzoekingen naar andere natuurhistorische facetten zullen uitsluitend moeten geven over alle aanwezige rijkdommen. Wanneer het terrein volgens de plannen wordt bebouwd, kan het volledig worden afgeschreven, evenals het aangrenzende terreintje De Snip, gelegen tussen de Bussummergrintweg en de Lage Naarderweg.
